

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

17 вересня 2025 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 169/зп-25

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у пленарному складі:

головуючого – Андрія ПАСІЧНИКА,

членів Комісії: Михайла БОГОНОСА, Людмили ВОЛКОВОЇ, Віталія ГАЦЕЛЮКА, Ярослава ДУХА, Романа КИДИСЮКА, Надії КОБЕЦЬКОЇ, Олега КОЛУША, Ігоря КУШНІРА, Володимира ЛУГАНСЬКОГО, Руслана МЕЛЬНИКА, Олексія ОМЕЛЬЯНА, Романа САБОДАША (доповідач), Руслана СИДОРОВИЧА, Сергія ЧУМАКА, Галини ШЕВЧУК,

розглянувши питання внесення змін до Порядку проходження початкової підготовки судді в Національній школі суддів України, затвердженого рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 10.07.2024 № 219/зп-24 (зі змінами), та затвердження програм початкової підготовки суддів апеляційних судів за відповідними спеціалізаціями,

встановила:

Відповідно до частини першої статті 92 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон) Вища кваліфікаційна комісія суддів України є державним колегіальним органом суддівського врядування, який на постійній основі діє у системі правосуддя України. До визначених Законом повноважень Комісії належить, зокрема, затвердження початкової підготовки судді.

Згідно зі статтею 81 Закону особа, призначена на посаду судді указом Президента України, набуває повноважень судді із здійснення правосуддя, включаючи право на отримання доплат до посадового окладу, за умов зарахування у штат відповідного суду, складення присяги судді і проходження початкової підготовки у випадках та порядку, встановлених цим Законом. Датою набуття суддею повноважень із здійснення правосуддя визначається дата виконання останньої з цих умов.

Відповідно до частини третьої статті 89 Закону особа, призначена на посаду судді та в якій відсутній стаж роботи на посаді судді, з метою отримання практичних навичок роботи в суді проходить початкову підготовку в Національній

школі суддів України тривалістю не більше 350 академічних годин та не довше двох місяців. Програму та порядок проходження початкової підготовки затверджує Вища кваліфікаційна комісія суддів України за пропозицією Національної школи суддів України.

На виконання статті 89 Закону рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 10.07.2024 № 219/зп-24 затверджено Порядок проходження початкової підготовки судді в Національній школі суддів України (далі – Порядок). Рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 05.08.2024 № 236/зп-24 внесено зміни до цього Порядку.

Національною школою суддів України подано на затвердження Комісії розроблені проекти програм щодо початкової підготовки суддів апеляційних судів за відповідними спеціалізаціями (лист Національної школи суддів України від 19.06.2025 № 08-02/1578).

Також листом від 20.06.2025 № 08-02/1581 Національна школа суддів України звернулася до Комісії з пропозицією внести зміни до Порядку.

Відповідно до пункту 6 частини першої статті 93 Закону до повноважень Комісії належить, зокрема, затвердження програми та порядку проходження початкової підготовки судді.

Заслухавши члена Комісії – доповідача Сабодаша Р.Б., обговоривши зазначене питання, Комісія дійшла висновку про наявність підстав для внесення змін до Порядку та затвердження програм початкової підготовки суддів апеляційних судів за відповідними спеціалізаціями.

Керуючись статтями 81, 89, 93, 98, 101 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Вища кваліфікаційна комісія суддів України одноголосно

вирішила:

1. Внести зміни до Порядку проходження початкової підготовки судді в Національній школі суддів України, затвердженого рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 10.07.2024 № 219/зп-24 (зі змінами), доповнивши розділ 5 «Зміст початкової підготовки» Порядку новим пунктом 5.5 такого змісту:

«5.5. З метою надання слухачам додаткових можливостей розширити свої професійні знання до Програми можуть бути включені факультативні курси, що обиратимуться слухачами самостійно».

2. Затвердити Програму початкової підготовки суддів апеляційних судів (адміністративна спеціалізація) (додається).

3. Затвердити Програму початкової підготовки суддів апеляційних судів (господарська спеціалізація) (додається).

4. Затвердити Програму початкової підготовки суддів апеляційних судів (кримінальна спеціалізація) (додається).

5. Затвердити Програму початкової підготовки суддів апеляційних судів (цивільна спеціалізація) (додається).

Головуючий	/підпис/	Андрій ПАСІЧНИК
Члени Комісії:	/підпис/	Михайло БОГОНІС
	/підпис/	Людмила ВОЛКОВА
	/підпис/	Віталій ГАЦЕЛЮК
	/підпис/	Ярослав ДУХ
	/підпис/	Роман КИДИСЮК
	/підпис/	Надія КОБЕЦЬКА
	/підпис/	Олег КОЛПУШ
	/підпис/	Ігор КУШНІР
	/підпис/	Володимир ЛУГАНСЬКИЙ
	/підпис/	Руслан МЕЛЬНИК
	/підпис/	Олексій ОМЕЛЬЯН
	/підпис/	Роман САБОДАШ
	/підпис/	Руслан СИДОРОВИЧ
	/підпис/	Сергій ЧУМАК
	/підпис/	Галина ШЕВЧУК

ЗГІДНО З ОРИГІНАЛОМ

Головний спеціаліст відділу проведення засідань,
контролю та обліку рішень Комісії
управління підготовки та проведення
засідань Комісії секретаріату Комісії
23.09.2025

О.М. Семоненко

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення Вищої кваліфікаційної
комісії суддів України
від 17 вересня 2025 року № 169/зп-25

ПРОГРАМА

**ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ СУДДІВ
АПЕЛЯЦІЙНИХ СУДДІВ
(АДМІНІСТРАТИВНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ)**

Тривалість початкової підготовки – 2 місяці, 344 академічних годин

НАЦІОНАЛЬНА ШКОЛА СУДДІВ УКРАЇНИ

Київ

Зміст

	Стор.
1. Вступ	3
2. Теоретично-практична частина	3
3. Методика початкової підготовки	5
4. Складники (блоки) Програми	6
I. Загальний блок	6
II. Спеціалізований блок (адміністративна спеціалізація)	14

1. Вступ

Програму початкової підготовки суддів апеляційних судів з розгляду адміністративних справ (далі – Програма) розроблено відповідно до національних і міжнародних стандартів суддівської освіти, положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (зі змінами, унесеними Законом України № 3511-IX від 09.12.2023). Програма має на меті формування практичних навичок роботи в суді у суддів, призначених на посаду та які не мають стажу роботи на посаді судді. У Програмі враховано досвід Національної школи суддів України та практику демократичних країн.

2. Теоретично-практична частина

Мета

Метою Програми є організаційно-методичне забезпечення належної професійно орієнтованої теоретично-практичної підготовки суддів, які на момент призначення на посаду не мають стажу роботи на посаді судді, як висококваліфікованих фахівців, здатних здійснювати правосуддя в апеляційному суді.

Завдання

Головним завданням Програми - допомога суддям (далі також – слухачі) розвинути відповідні якості та набути професійних знань, умінь і навичок, необхідних для належного виконання повноважень судді:

- застосовувати норми матеріального та процесуального права;
- ухвалювати мотивовані і обґрунтовані судові рішення;
- забезпечувати реалізацію прав і свобод особи;
- дотримуватися норм суддівської етики;
- усвідомлювати завдання і ролі суду в демократичному суспільстві, інтегрованому в міжнародне середовище.

Результати підготовки

Після проходження початкової підготовки слухачі повинні:

- усвідомлювати статус судді як носія судової влади;
- володіти навичками здійснення правосуддя на засадах верховенства права;
- забезпечувати своєчасний, справедливий і неупереджений розгляд судових справ;
- дотримуватися норм професійної етики та антикорупційного законодавства;

- працювати в команді та використовувати сучасні інформаційні технології.

Професійні вміння

Програма спрямована на вдосконалення вмінь щодо:

- застосування принципів суддівської етики;
- аналізу правових ситуацій;
- ведення судового засідання;
- дослідження та оцінювання доказів;
- формулювання та мотивування судових рішень;
- роботи в колегіальному складі суду та взаємодії з працівниками суду.

Структура Програми

Тематика теоретично-практичної частини об'єднана в модулі та блоки.

Модуль – завершена частина (тема) теоретично-практичної підготовки Програми.

Блок – набір модулів, які вивчають одночасно відповідно до логіки професійної підготовки.

Програма початкової підготовки суддів апеляційних судів з розгляду адміністративних справ складається із Загального та Спеціалізованого (адміністративна спеціалізація) блоків.

Загальний блок: основи організації роботи суду, виконання професійних обов'язків судді під час здійснення правосуддя, взаємодія з учасниками судового процесу.

Метою вивчення цього блоку є набуття навичок роботи в суді для здійснення правосуддя, вироблення навичок взаємодії з колегами, працівниками апарату суду та учасниками судового процесу, а також професійної психологічної адаптації до суддівської діяльності. Цей блок є базовим для опанування слухачами суддівської професії.

Спеціалізований блок (адміністративна спеціалізація): застосування матеріального і процесуального права, практика Європейського суду з прав людини.

Метою вивчення цього блоку є формування навичок здійснення правосуддя відповідно до обраної спеціалізації, застосування норм матеріального і процесуального права й ухвалення рішень, а також

застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини.

3. Методика початкової підготовки

Основою методики початкової підготовки є модель, заснована на формуванні умінь і навичок, яка передбачає наявність у судді, який на момент призначення на посаду не має стажу роботи на посаді судді, відповідного рівня загальнотеоретичних та практичних знань, необхідних для виконання професійних обов'язків судді.

Методика викладання кожного блоку Програми ґрунтується на формуванні в слухачів умінь та навичок із широким використанням інтерактивних форм і методів підготовки, які умовно поділяються на чотири групи інтерактивних технологій:

- фронтальні;
- колективно-групового навчання;
- ситуативного навчання;
- навчання в дискусії.

Кожен модуль Програми реалізується у форматі практичних занять, зокрема тренінгів.

Програма передбачає розгляд і обговорення питань процесуального та матеріального права в межах одного заняття.

Тренінг – вид практичного заняття, під час якого викладач/тренер застосовує тренінгові технології з метою набуття слухачами відповідних навичок, зокрема написання судових рішень. Тренінг є однією з основних форм реалізації модулів кожного блоку Програми і включає мінілекції, «мозковий штурм», тестові завдання, експрес-опитування, презентації, демонстрування відеофільмів, виконання практичних завдань у малих групах, роботу з фабулами конкретних справ, вирішення ситуативних завдань/ситуаційні дослідження, модеровані дискусії тощо.

Викладачі супроводжують мінілекції презентаціями, підготовленими на практичних матеріалах або на реальних ситуаціях із судової практики.

Програма початкової підготовки суддів апеляційних судів з розгляду адміністративних справ забезпечує всебічний підхід до формування професійних знань, навичок і компетенцій для ефективного здійснення правосуддя.

4. Складники (блоки) Програми

I. ЗАГАЛЬНИЙ БЛОК

№	Тема навчального заходу (модуля)	Питання до розгляду	Форма проведення практичного заняття	Кількість днів/ак.год.	Форма початкової підготовки
Теоретично-практична підготовка 22 дні/ 176 ак.год.					
1.	Бути суддею. Суддівська етика і доброчесність	<i>Суд і суддя: історичний нарис</i> <i>Пріоритети правосуддя та основні цінності судді:</i> <i>співвідношення, взаємозв'язок</i> <i>Репутація судді як публічної особи з особливим статусом</i> <i>Природа суддівської етики</i> <i>Кодекс суддівської етики,</i> <i>Бангалорські принципи поведінки суддів</i> <i>Доброчесність та професійна етика судді</i> <i>Поведінка судді під час здійснення правосуддя</i> <i>Принципи та стандарти суддівської етики в позасудовій діяльності судді</i> <i>Електронне декларування: особливості та типові помилки.</i> <i>Конфлікт інтересів</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн Факультативно «Етика для суддів, прокурорів та адвокатів» Онлайн-курс Програма HELP https://help.earning.ext.co.e.int/
2.	Дисциплінарна відповідальність суддів: від теорії до практики	<i>Підстава дисциплінарної відповідальності судді</i> <i>Дисциплінарне провадження щодо судді та право судді на справедливий суд</i> <i>Оскарження рішення дисциплінарного органу:</i> <i>практика Європейського суду з прав людини і Великої Палати Верховного Суду</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
3.	Судове адміністрування та доступ до суду	<i>Організація суду. Місце і роль судді в організаційному середовищі суду</i> <i>Поняття, предмет, завдання. Забезпечення здійснення правосуддя</i> <i>Організаційні процеси та технології в суді. Суб'єкти адміністрування апарату суду</i> <i>Окремі питання в діяльності суду</i>	Тренінг	1,5 дня/ 12 ак.год	Онлайн Факультативно інформаційні ресурси Верховного Суду, зокрема: SUPREM

		<i>Електронний суд. Цифрова трансформація правосуддя в Україні</i> <i>Фіксування судового процесу технічними засобами. Режим відеоконференції</i> <i>Підсистема «Електронний суд». Робота з функціоналами в електронному суді. Електронний документообіг</i>			LAB https://lpd.court.gov.ua/, дайджести Верховного Суду https://supremecourt.gov.ua/supreme/pokazniki-diyalnosti/analiz/ подкасти Верховного Суду (https://www.youtube.com/@supremecourtua)
4.	Вступ до Європейської конвенції з прав людини та Європейського суду з прав людини	<i>Вступ до Європейської конвенції з прав людини</i> <i>Вступ до Європейського суду з прав людини</i> <i>Виконання рішень Європейського суду з прав людини</i>	Тренінг Онлайн-курс Програма HELP	1 день/ 8 ак.год	Онлайн-курс «Вступ до Європейської конвенції з прав людини та Європейського суду з прав людини» Програма HELP https://help.elearning.ext.coe.int/
5.	Конвенційні стандарти захисту прав людини у світлі практики Європейського суду з прав людини	<i>Загальна характеристика. Тлумачення Конвенції Європейським судом з прав людини</i> <i>Умови прийнятності скарг (ст. 34, 35 Конвенції)</i> <i>Обов'язок держави «не перешкоджати жодним чином ефективному здійсненню» права на звернення до ЄСПЛ (ст. 34 Конвенції)</i> <i>Межі допустимої поведінки</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

		держави; обов'язки держави, які впливають з Конвенції (ст. 1 Конвенції) Практика ЄСПЛ щодо особистих немайнових прав. Практика ЄСПЛ щодо права власності Інформаційні ресурси щодо пошуку рішень ЄСПЛ. Сайт Міністерства юстиції України. База даних документів HUDOC. Критерії пошуку рішень. Платформа обміну знань ЄСПЛ (ECHR Knowledge Sharing - Gateway homepage - ECHR-KS - Knowledge Sharing) Верховенство права як наскрізний принцип, притаманний усім статтям Конвенції. Право на справедливий суд (ст. 6 Конвенції) та ефективний засіб правового захисту (ст. 13 Конвенції) Незалежність та безсторонність суду. «Михайлова проти України» (керівна справа, заява № 10644/08), «Глуценко та Пустовий проти України» (заяви № 68073/17 та № 72743/17), «Фігурка проти України» (відсутність порушення, заява № 28232/22), «Тесля проти України» (відсутність порушення, заява № 52095/11). Гарантії п. 1 ст. 6 Конвенції			
6.	Запобігання та протидія дискримінації	Європейське антидискримінаційне право: ключові принципи, сфера дії статті 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколу № 12 до Конвенції. Міжнародні стандарти. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Форми дискримінації: пряма та непряма дискримінація, підбурювання до дискримінації, пособництво у дискримінації,	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

		утиск. Доступ до правосуддя у справах щодо дискримінації. Алгоритм розгляду скарг щодо дискримінації. Проблемні питання доказування в справах щодо стверджуваної дискримінації. Практика Європейського суду з прав людини у справах щодо України			
7.	Подолання гендерних стереотипів при здійсненні правосуддя. Гендерна рівність: виклики в умовах збройного конфлікту	Гендерні стереотипи: поняття, ознаки, види Механізм дії гендерних стереотипів. Від гендерних стереотипів до гендерної дискримінації. Уникнення суддею гендерно упередженої поведінки. Практика ЄСПЛ у справах щодо гендерної дискримінації: - «Карвальйо Пінто проти Португалії»; - «Напотнік проти Румунії». Гендерна рівність: виклики в умовах збройного конфлікту	Тренінг	1день/ 8 ак.год	Онлайн
8.	Антикорупційне законодавство: міжнародні стандарти та національне законодавство, практика застосування	Запобігання корупційним правопорушенням Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів Фінансовий контроль Відповідальність за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення	Тренінг	1день/ 8 ак.год	Онлайн
9.	Доступ до публічної інформації	Розмежування публічної та приватної інформації Європейські стандарти з доступу до інформації у практиці ЄСПЛ. Конвенція Ради Європи про доступ до офіційних документів та її застосування в Україні. Суд як розпорядник інформації Трискладовий тест Режими доступу до публічної інформації: відкрита інформація, таємна, службова та конфіденційна інформація	Тренінг	1день/ 8 ак.год	Онлайн
10.	Основи саморегуляції та її роль в	Психологічні особливості суддівської діяльності Основи саморегуляції	Тренінг	1день/ 8 ак.год	Онлайн

	адаптації до діяльності судді	психічного стану особистості Психологічні засади профілактики професійного вигорання Стресостійкість суддів при здійсненні правосуддя в умовах війни			
11.	Подолання наслідків психотравми: психологічна допомога	Проблема психотравматизації людини Типи поведінки людини, що пережила психотравмуючу ситуацію Рекомендації з побудови комунікації для судді з людиною яка зазнала травмуючої ситуації Техніки стабілізації	Тренінг	0,5 дня/ 4 ак.год	Онлайн
12.	Мистецтво управління судовим процесом	Роль судді як лідера в судовому засіданні Організаційні аспекти тренінгу «Мистецтво управління залом судового засідання» Управління складними ситуаціями в залі судового засідання Комунікація судді	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Офлайн
13.	Межі застосування судового розсуду при здійсненні правосуддя	Судовий розсуд як позитивний обов'язок Судовий розсуд в матеріальному та процесуальному праві Межі суб'єктивного у судовому розсуді Судовий розсуд та його межі з позиції практики Європейського суду з прав людини Інстанційний судовий розсуд Розсуд у суді апеляційної інстанції Розсуд у суді касаційної інстанції	Тренінг	2 дні/ 16 ак.год	Офлайн
14.	Правові та організаційні засади правотворчої діяльності в Україні: чинне регулювання та положення Закону України «Про	Впорядкування правотворчої діяльності та посилення взаємодії між учасниками правотворчої діяльності у процесі підготовки нормативно-правових актів. Контроль за реалізацією правотворчої діяльності. Участь громадянського суспільства у правотворчій	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

	правотворчу діяльність"	діяльності. Правотворча діяльність: загальні положення. Принципи здійснення, учасники правотворчої діяльності Процедури планування, розроблення, прийняття, обліку нормативно-правових актів Правила дії нормативно-правових актів, усунення прогалин, подолання колізій у нормативно-правових актах			
15.	Поняття та сутність права Європейського Союзу	Право Європейського Союзу: загальнотеоретичні аспекти Поняття джерел права Європейського Союзу Первинне право і вторинне право Європейського Союзу Принципи права Європейського Союзу Суб'єкти права Європейського Союзу Роль, значення та функції Суду ЄС у системі Європейського Союзу Організаційна структура судової системи Європейського Союзу Внутрішня побудова судових інстанцій у Європейському Союзі Становлення та розвиток відносин між Україною та Європейським Союзом. Правові механізми співпраці між Україною та Європейським Союзом Правові наслідки укладення угоди про асоціацію з Європейським Союзом	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
16.	Базовий курс для суддів щодо альтернативних способів вирішення суперечок	Конфлікт та його розвиток. Види конфліктів Види альтернативних способів вирішення конфліктів (спорів) Медіація. Арбітраж. Переговори Медіація. Поняття, принципи, структура. Процедурні аспекти застосування медіації у діяльності судді Відновне правосуддя	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

17.	Управління часом у суддівській діяльності	Ефективний тайм-менеджмент Ефективне планування часу «Делегування» повноважень суддею	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
18.	Комунікація в системі правосуддя. Прямі зв'язки між судом та суспільством		Тренінг	2 дні/ 16 ак.год	Офлайн
18.1		Забезпечення авторитету правосуддя: сучасні виклики з підвищення рівня обізнаності суспільства Міжнародні стандарти судової комунікації (практика ЄСПЛ, КРФС) Цифрова грамотність задля інформаційної стійкості під час війни Концепція розвитку комунікаційної політики судової влади			
18.2		Внутрішня комунікація: Суддя-офіс, суддя-суддя, суддя-голова суду Типи кризових ситуацій у суді та управління ними Внутрішні протоколи комунікації в суді Побудова команди (командна робота і взаємодія)			
18.3		Зовнішня комунікація: Демократичні стандарти взаємодії судів з медіа Доступ медіа та представників громадськості на судові засідання. Фото- і відеозйомка, звукозапис, трансляція судових засідань Спілкування із журналістами (підготовка до інтерв'ю, техніки поводження перед камерою, спілкування в умовах конфлікту, техніка безконфліктного спілкування та керування конфліктом) Комунікація і взаємодія з громадськими організаціями Комунікація і взаємодія з Громадською радою			

18.4		доброчесності Визначення справ, що можуть викликати суспільний інтерес та їх інформаційний супровід Роль прес-центру судової влади Етика спілкування Свобода висловлювань суддів у соціальних мережах (ризики, виклики, відповідальність, практика Психологічні особливості ефективної комунікації в конфліктних ситуаціях			
19.	Персональні дані: використання, захист і відповідальність. Новели законодавства і судова практика	Захист і обробка персональних даних, як діяльність, спрямована на забезпечення захисту права на невтручання в особисте життя Підстави обробки персональних даних Спеціальні вимоги до обробки персональних даних Права суб'єкта персональних даних Контролери та оператори, їх обов'язки Практика загальних судів України: не кримінальний аспект Механізм розрахунку адміністративних штрафів відповідно до Загального регламенту про захист даних (GDPR) Практика загальних судів України: кримінальний аспект Обробка персональних даних у сфері судочинства Штучний інтелект та право на приватність і баланс між інноваціями та захистом персональних даних	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
20.	Мовне оформлення судових рішень	Особливості застосування правописних норм у текстах судових рішень Правопис і відмінювання власних назв Лексичні та граматичні норми сучасної української мови в судовому дискурсі	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

II. СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ БЛОК (АДМІНІСТРАТИВНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ)

№	Тема навчального заходу (модуля)	Питання до розгляду	Форма проведення практичного заняття	Кількість днів/ак.год.	Форма початкової підготовки
Теоретично-практична підготовка 21 день/168 ак.год					
1.	Закон України «Про адміністративну процедуру» та його вплив на здійснення адміністративного судочинства	<i>Адміністративний орган, його повноваження</i> <i>Учасники адміністративного провадження та особи, які сприяють розгляду справи</i> <i>Ключові елементи провадження</i> <i>Залучення заінтересованих осіб. Доступ до матеріалів справи.</i> <i>Розгляд та вирішення адміністративної справи</i> <i>Адміністративний акт.</i> <i>Набуття чинності адміністративним актом</i> <i>Адміністративне оскарження</i> <i>Виконання адміністративного акту.</i> <i>Відкликання або визнання недійсним адміністративного акту</i> <i>Можливі/типові колізії зі спеціальними законами</i> <i>Правонаступництво</i> <i>Ініціювання та підготовка адміністративної справи до розгляду</i> <i>Порядок доведення до відома та загальні правила чинності</i> <i>Примусове виконання адміністративного акту</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
2.	Нормативні аспекти правозастосування положень Закону України «Про правотворчу діяльність»	<i>Підстави та межі втручання адміністративного суду в адміністративний розсуд на розроблення, прийняття і застосування нормативних актів</i> <i>Оскарження нормативно-правових актів, прийнятих із порушенням компетенції</i> <i>Нормативний акт як предмет оцінки в адміністративному процесі</i>	Тренінг	0,5 дня/ 4 ак.год	Онлайн

3.	Специфіка та спеціальний правовий статус електронних доказів. Виклики сучасності	<i>Доказування в адміністративному судочинстві</i> <i>Визначення суті предмету доказування</i> <i>Обставини, що не потребують доказування</i> <i>Прикладні аспекти використання електронних засобів доказування</i> <i>Практичні аспекти дослідження електронних доказів в цивільному судочинстві</i> <i>Забезпечення електронних доказів</i> <i>Нові технології та їхній вплив на збір, аналіз та оцінку електронних доказів</i> <i>Особливості призначення експертиз електронних доказів</i> <i>Сучасні можливості штучного інтелекту та питання приватності</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак. год	Онлайн
4.	Розгляд окремих категорій адміністративних справ та застосування практики ЄСПЛ:	<i>Особливості розгляду пенсійних та інших соціальних спорів</i> <i>Актуальні питання застосування норм матеріального та процесуального права адміністративними судами при розгляді публічно-правових спорів за участю військовослужбовців та інших осіб під час воєнного стану</i> <i>Особливості провадження у справах з приводу примусового повернення та видворення іноземців та осіб без громадянства за межі території України</i> <i>Адміністративно-правові спори з питань захисту внутрішньо переміщених осіб</i> <i>Забезпечення екологічної</i>	Тренінги	5 днів/ 40 ак.год	Онлайн Факультативно «Притулок і права людини» Онлайн-курс Програма HELP https://help.elearning.ext.co.e.int/

		безпеки, у тому числі при використанні природних ресурсів; поводження з відходами; оцінка впливу на довкілля			
5.	Судовий контроль за реалізацією адміністративними органами дискреційних повноважень	Дискреційні повноваження в управлінській діяльності: поняття, види Загальні засади судового контролю за дискреційними повноваженнями Судовий контроль за реалізацією адміністративними органами дискреційних повноважень у сфері оподаткування. Судовий контроль у будівельній галузі. Судовий контроль за реалізацією адміністративними органами дискреційних повноважень у відносинах публічної служби. Судовий контроль за реалізацією адміністративними органами дискреційних повноважень у соціальних відносинах. Юрисдикційність спорів за участю адміністративного органу. Застосування ЄКПЛ та судова практика ЄСПЛ у справах щодо судового контролю за дискреційними повноваженнями адміністративних органів Окремі питанням судового контролю за дискреційними повноваженнями в практиці Суду Європейського Союзу. Судовий контроль за дискреційними повноваженнями на стадії виконання судових рішень адміністративних судів (порівняльний зарубіжний досвід)	Тренінг	1,5 день/ 12 ак.год	Офлайн
6.	Підстави відкриття зразкової та типової справи. Формування та	Типова та зразкова справи в законодавстві України Критерії відбору справ щодо яких є доцільним ухвалення зразкового рішення	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

	реалізація зразкової/типової справи в судовій практиці	Подання про розгляд адміністративної справи Верховним судом, як зразкової Відкриття провадження у зразковій справі Особливості касаційного оскарження судового рішення апеляційної інстанції за наслідками перегляду типової справи Особливості віднесення адміністративної справи до категорії типових Особливості судового рішення у типовій справі Особливості апеляційного оскарження судового рішення та апеляційного перегляду в типовій справі			
7.	Доступ до публічної інформації. Правозастосування та актуальна судова практика	Принципи доступу до публічної інформації «Розпорядники інформації» та їх особливості, строки та оплатність Інформаційні запити: подання та порядок розгляду Формальні підстави обмеження доступу до публічної інформації Інформація з обмеженим доступом та обов'язок судді гарантувати конституційні принципи рівності, змагальності та гласності судового процесу Конституційна гарантія незалежності (неупередженості) судді як виняткова підстава для обмеження права особи на доступ до публічної інформації Особливості реалізації права на доступ до публічної інформації у зв'язку з воєнним станом	Тренінг	0,5 дня/ 4 ак.год	Офлайн
8.	Розгляд адміністративних спорів пов'язаних з застосуванням податкового та митного	Урахування бухгалтерського/податкового обліку в сфері податкового законодавства у судовій практиці Урахування бухгалтерського/податкового обліку в сфері митного законодавства у	Тренінг	1,5 дня/ 12 ак.год	Онлайн

	законодавства	судовій практиці Строки, процедурні порушення, особливості справляння судового збору Актуальна практика Великої Палати ВС Актуальна практика ВС у сфері трансфертного ціноутворення Актуальна практика ЄСПЛ у сфері оподаткування			
9.	Розгляд судами спорів у сфері праці: виклики сьогодення та судова практика		Тренінг	2 дні/ 16 ак.год	Онлайн
9.1		Трудові правовідносини: засади конституційного захисту Цінність рішень Європейського суду з прав людини щодо справ, пов'язаних з трудовими правовідносинами Визначення юрисдикції з розгляду спорів у сфері праці Нові категорії трудових спорів у сучасній судовій практиці Застосування судами Кодексу законів про працю України під час розгляду спорів у сфері праці Захист трудових прав судами: строки звернення до суду, справляння судового збору, особливості виконання судових рішень			
9.2		Проходження публічної служби суддею Практика Європейського суду з прав людини щодо суддів Конституційні засади захисту у справах щодо проходження публічної служби Практика Європейського суду з прав людини у справах щодо публічних службовців Проходження публічної служби державними службовцями Окремі правові аспекти вирішення спорів щодо проходження служби в Національній поліції України Публічна служба прокурорів.			

		<i>Особливості притягнення прокурорів до дисциплінарної відповідальності</i> <i>Спори за участю військовослужбовців щодо прийняття на службу та проходження військової служби</i> <i>Спори щодо звільнення з військової служби</i> <i>Розгляд спорів щодо проходження державної служби у разі реорганізації або ліквідації державного органу</i>			
10.	Проблеми ефективного судового захисту в адміністративному судочинстві	<i>Міжнародно-правовий досвід адміністративного судочинства</i> <i>Мета національного адміністративного судочинства</i> <i>Особливості застосування норм процесуального права з урахуванням предмету спору та з метою забезпечення судом захисту порушеного права</i> <i>Способи захисту порушеного права, визначені нормами КАС України та законодавства</i> <i>Проблемні питання обрання ефективного способу судового захисту порушеного права</i> <i>Шляхи вдосконалення (ефективності) судового захисту</i>	Тренінг	1,5 дня/ 12 ак.год	Онлайн
11.	Строки в адміністративному судочинстві	<i>Строки звернення до адміністративного суду</i> <i>Класифікація процесуальних строків</i> <i>Строки для учасників справи</i> <i>Строки встановлені для вчинення процесуальних дій судом</i> <i>Поновлення та продовження строків</i> <i>Розумні строки</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
12.	Представництво в адміністративному судочинстві – забезпечення реалізації прав і обов'язків учасників судового	<i>Представництво особи в суді</i> <i>Процесуальні форми реалізації повноважень з представництва</i> <i>Документи, що посвідчують повноваження адвоката на надання правової допомоги та наявність у представника статусу адвоката:</i> <i>Самопредставництво</i>	Тренінг	0,5 дня/ 4 ак. год	Офлайн

	процесу	юридичних осіб в суді. <i>Представництво суб'єктів владних повноважень без статусу юридичної особи та колегіальних суб'єктів владних повноважень</i> <i>Особливості реалізації прокурором представницьких повноважень в адміністративному процесі.</i> <i>Винятки із загального правила стосовно здійснення представництва в суді адвокатом</i>			
В	Судові витрати: практика правозастосування у судах адміністративної юрисдикції	<i>Судові витрати. Види і розміри судових витрат</i> <i>Об'єкти справляння судового збору</i> <i>Звільнення від сплати судового збору. Пільги щодо сплати судового збору</i> <i>Повернення судового збору</i> <i>Витрати, пов'язані з розглядом справи</i> <i>Розподіл судових витрат</i>	Тренінг	0,5 дня/ 4 ак.год	Онлайн
М	Написання судових рішень в адміністративному судочинстві: сучасні підходи	<i>Класифікація судових рішень</i> <i>Складові частини та процесуальні вимоги до оформлення судового рішення</i> <i>Викладення у судових рішеннях практики ЄСПЛ, конвенційних норм та норм м'якого права</i> <i>Окрема ухвала</i> <i>Виправлення недоліків та помилок судового рішення</i> <i>Мовні вимоги до судового рішення</i>	Тренінг	1,5 дня/ 12 ак.год	Офлайн
Б	Апеляційне провадження як форма перегляду судових рішень у адміністративному судочинстві	<i>Надходження апеляційної скарги та дії суду з визначення її прийнятності</i> <i>Відкриття апеляційного провадження та дії з підготовки справи до апеляційного розгляду</i> <i>Межі апеляційного перегляду</i> <i>Ведення судового засідання з розгляду апеляційної скарги.</i> <i>Зловживання процесуальними правами</i> <i>Особливості розгляду в суді апеляційної інстанції окремих категорій справ</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Офлайн

		<i>Повноваження апеляційної інстанції</i>			
16.	Судовий контроль за виконанням рішень судів	<i>Якість резолютивної частини судового рішення як підстава та умови для його належного виконання</i> <i>Види судового рішення та їх звернення до виконання</i> <i>Судовий контроль за виконанням судових рішень</i> <i>Судова практика в справах щодо виконання судових рішень</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення Вищої кваліфікаційної
комісії суддів України
від 17 вересня 2025 року № 169/зп-25

ПРОГРАМА

**ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ СУДДІВ
АПЕЛЯЦІЙНИХ СУДДІВ
(ГОСПОДАРСЬКА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ)**

Тривалість початкової підготовки – 2 місяці, 312 академічних годин

НАЦІОНАЛЬНА ШКОЛА СУДДІВ УКРАЇНИ

Київ

Зміст

	Стор.
1. Вступ	3
2. Теоретично-практична частина	3
3. Методика початкової підготовки	5
4. Складники (блоки) Програми	6
I. Загальний блок	6
II. Спеціалізований блок (господарська спеціалізація)	14

1. Вступ

Програму початкової підготовки суддів апеляційних судів з розгляду господарських справ (далі – Програма) розроблено відповідно до національних і міжнародних стандартів суддівської освіти, положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (зі змінами, унесеними Законом України № 3511-IX від 09.12.2023). Програма має на меті формування практичних навичок роботи в суді у суддів, призначених на посаду та які не мають стажу роботи на посаді судді. У Програмі враховано досвід Національної школи суддів України та практику демократичних країн.

2. Теоретично-практична частина

Мета

Метою Програми є організаційно-методичне забезпечення належної професійно орієнтованої теоретично-практичної підготовки суддів, які на момент призначення на посаду не мають стажу роботи на посаді судді, як висококваліфікованих фахівців, здатних здійснювати правосуддя в апеляційному суді.

Завдання

Головним завданням Програми - допомога суддям (далі також – слухачі) розвинути відповідні якості та набуті професійних знань, умінь і навичок, необхідних для належного виконання повноважень судді:

- застосовувати норми матеріального та процесуального права;
- ухвалювати мотивовані і обґрунтовані судові рішення;
- забезпечувати реалізацію прав і свобод особи;
- дотримуватися норм суддівської етики;
- усвідомлювати завдання і ролі суду в демократичному суспільстві, інтегрованому в міжнародне середовище.

Результати підготовки

Після проходження початкової підготовки слухачі повинні:

- усвідомлювати статус судді як носія судової влади;
- володіти навичками здійснення правосуддя на засадах верховенства права;
- забезпечувати своєчасний, справедливий і неупереджений розгляд судових справ;
- дотримуватися норм професійної етики та антикорупційного законодавства;

• працювати в команді та використовувати сучасні інформаційні технології.

Професійні вміння

Програма спрямована на вдосконалення вмінь щодо:

- застосування принципів суддівської етики;
- аналізу правових ситуацій;
- ведення судового засідання;
- дослідження та оцінювання доказів;
- формулювання та мотивування судових рішень;
- роботи в колегіальному складі суду та взаємодії з працівниками суду.

Структура Програми

Тематика теоретично-практичної частини об'єднана в модулі та блоки.

Модуль – завершена частина (тема) теоретично-практичної підготовки Програми.

Блок – набір модулів, які вивчають одночасно відповідно до логіки професійної підготовки.

Програма початкової підготовки суддів апеляційних судів з розгляду господарських справ складається із Загального та Спеціалізованого (господарська спеціалізація) блоків.

Загальний блок: основи організації роботи суду, виконання професійних обов'язків судді під час здійснення правосуддя, взаємодія з учасниками судового процесу.

Метою вивчення цього блоку є набуття навичок роботи в суді для здійснення правосуддя, вироблення навичок взаємодії з колегами, працівниками апарату суду та учасниками судового процесу, а також професійної психологічної адаптації до суддівської діяльності. Цей блок є базовим для опанування слухачами суддівської професії.

Спеціалізований блок (господарська спеціалізація): застосування матеріального і процесуального права, практика Європейського суду з прав людини.

Метою вивчення цього блоку є формування навичок здійснення правосуддя відповідно до обраної спеціалізації, застосування норм

матеріального і процесуального права й ухвалення рішень, а також застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини.

3. Методика початкової підготовки

Основою методики початкової підготовки є модель, заснована на формуванні умінь і навичок, яка передбачає наявність у судді, який на момент призначення на посаду не має стажу роботи на посаді судді, відповідного рівня загальнотеоретичних та практичних знань, необхідних для виконання професійних обов'язків судді.

Методика викладання кожного блоку Програми ґрунтується на формуванні в слухачів умінь та навичок із широким використанням інтерактивних форм і методів підготовки, які умовно поділяються на чотири групи інтерактивних технологій:

- фронтальні;
- колективно-групового навчання;
- ситуативного навчання;
- навчання в дискусії.

Кожен модуль Програми реалізується у форматі практичних занять, зокрема тренінгів.

Програма передбачає розгляд і обговорення питань процесуального та матеріального права в межах одного заняття.

Тренінг – вид практичного заняття, під час якого викладач/тренер застосовує тренінгові технології з метою набуття слухачами відповідних навичок, зокрема написання судових рішень. Тренінг є однією з основних форм реалізації модулів кожного блоку Програми і включає мінілекції, «мозковий штурм», тестові завдання, експрес-опитування, презентації, демонстрування відеофільмів, виконання практичних завдань у малих групах, роботу з фбулами конкретних справ, вирішення ситуативних завдань/ситуаційні дослідження, модеровані дискусії тощо.

Викладачі супроводжують мінілекції презентаціями, підготовленими на практичних матеріалах або на реальних ситуаціях із судової практики.

Програма початкової підготовки суддів апеляційних судів з розгляду господарських справ забезпечує всебічний підхід до формування професійних знань, навичок і компетенцій для ефективного здійснення правосуддя.

4. Складники (блоки) Програми

I. ЗАГАЛЬНИЙ БЛОК

№	Тема навчального заходу (модуля)	Питання до розгляду	Форма проведення практичного заняття	Кількість днів/ак.год.	Форма початкової підготовки
Теоретично-практична підготовка 22 дні/ 176 ак.год.					
1.	Бути суддею. Суддівська етика і доброчесність	<i>Суд і суддя: історичний нарис</i> <i>Пріоритети правосуддя та основні цінності судді:</i> <i>співвідношення, взаємозв'язок</i> <i>Репутація судді як публічної особи з особливим статусом</i> <i>Природа суддівської етики</i> <i>Кодекс суддівської етики,</i> <i>Бангалорські принципи поведінки суддів</i> <i>Доброчесність та професійна етика судді</i> <i>Поведінка судді під час здійснення правосуддя</i> <i>Принципи та стандарти суддівської етики в позасудовій діяльності судді</i> <i>Електронне декларування: особливості та типові помилки.</i> <i>Конфлікт інтересів</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
2	Дисциплінарна відповідальність суддів: від теорії до практики	<i>Підстава дисциплінарної відповідальності судді</i> <i>Дисциплінарне провадження щодо судді та право судді на справедливий суд</i> <i>Оскарження рішення дисциплінарного органу: практика Європейського суду з прав людини і Великої Палати Верховного Суду</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
3.	Судове адміністрування та доступ до суду	<i>Організація суду. Місце і роль судді в організаційному середовищі суду</i> <i>Поняття, предмет, завдання. Забезпечення здійснення правосуддя</i> <i>Організаційні процеси та технології в суді. Суб'єкти адміністрування апарату суду</i> <i>Окремі питання в діяльності суду</i>	Тренінг	1,5 дня/ 12 ак.год	Онлайн
					Факультативно но «Етика для суддів, прокурорів та адвокатів» Онлайн-курс Програма HELP https://help.earning.ext.co.e.int/
					Факультативно но інформаційні ресурси Верховного

		<i>Електронний суд. Цифрова трансформація правосуддя в Україні</i> <i>Фіксування судового процесу технічними засобами.</i> <i>Режим відеоконференції</i> <i>Підсистема «Електронний суд».</i> <i>Робота з функціоналами в електронному суді. Електронний документообіг</i>			Суду, зокрема: SUPREM LAB https://lpd.court.gov.ua/, дайджести Верховного Суду https://supremecourt.gov.ua/supreme/pokazniki-diynosti/analiz/ подкасти Верховного Суду (https://www.youtube.com/@supremecourtua)
4	Вступ до Європейської конвенції з прав людини та Європейського суду з прав людини	<i>Вступ до Європейської конвенції з прав людини</i> <i>Вступ до Європейського суду з прав людини</i> <i>Виконання рішень Європейського суду з прав людини</i>	Тренінг Онлайн-курс Програма HELP	1 день/ 8 ак.год	Онлайн-курс «Вступ до Європейської конвенції з прав людини та Європейського суду з прав людини» Програма HELP https://help.elearning.ext.coe.int/
5	Конвенційні стандарти захисту прав людини у світлі практики Європейського суду з прав людини	<i>Загальна характеристика. Тлумачення Конвенції Європейським судом з прав людини</i> <i>Умови прийнятності скарг (ст. 34, 35 Конвенції)</i> <i>Обов'язок держави «не перешкоджати жодним чином ефективному здійсненню» права на звернення до ЄСПЛ (ст. 34 Конвенції)</i> <i>Межі допустимої поведінки</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

		держави; обов'язки держави, які впливають з Конвенції (ст. 1 Конвенції) Практика ЄСПЛ щодо особистих немайнових прав. Практика ЄСПЛ щодо права власності Інформаційні ресурси щодо пошуку рішень ЄСПЛ. Сайт Міністерства юстиції України. База даних документів HUDOC. Критерії пошуку рішень. Платформа обміну знань ЄСПЛ (ECHR Knowledge Sharing - Gateway homepage - ECHR-KS - Knowledge Sharing) Верховенство права як наскрізний принцип, притаманний усім статтям Конвенції. Право на справедливий суд (ст. 6 Конвенції) та ефективний засіб правового захисту (ст. 13 Конвенції) Незалежність та безсторонність суду. «Михайлова проти України» (керівна справа, заява № 10644/08), «Глуценко та Пустовий проти України» (заяви № 68073/17 та № 72743/17), «Фігурка проти України» (відсутність порушення, заява № 28232/22), «Тесля проти України» (відсутність порушення, заява № 52095/11). Гарантії п. 1 ст. 6 Конвенції			
6.	Запобігання та протидія дискримінації	Європейське антидискримінаційне право: ключові принципи, сфера дії статті 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколу № 12 до Конвенції. Міжнародні стандарти. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Форми дискримінації: пряма та непряма дискримінація, підбурювання до дискримінації, пособництво у дискримінації,	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

		утиск. Доступ до правосуддя у справах щодо дискримінації. Алгоритм розгляду скарг щодо дискримінації. Проблемні питання доказування в справах щодо стверджуваної дискримінації. Практика Європейського суду з прав людини у справах щодо України			
7.	Подолання гендерних стереотипів при здійсненні правосуддя. Гендерна рівність: виклики в умовах збройного конфлікту	Гендерні стереотипи: поняття, ознаки, види Механізм дії гендерних стереотипів. Від гендерних стереотипів до гендерної дискримінації. Уникнення суддею гендерно упередженої поведінки. Практика ЄСПЛ у справах щодо гендерної дискримінації: - «Карвальйо Пінто проти Португалії»; - «Напотнік проти Румунії». Гендерна рівність: виклики в умовах збройного конфлікту	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
8.	Антикорупційне законодавство: міжнародні стандарти та національне законодавство, практика застосування	Запобігання корупційним правопорушенням Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів Фінансовий контроль Відповідальність за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
9.	Доступ до публічної інформації	Розмежування публічної та приватної інформації Європейські стандарти з доступу до інформації у практиці ЄСПЛ. Конвенція Ради Європи про доступ до офіційних документів та її застосування в Україні. Суд як розпорядник інформації Трискладовий тест Режими доступу до публічної інформації: відкрита інформація, таємна, службова та конфіденційна інформація	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
10.	Основи саморегуляції та її роль в	Психологічні особливості суддівської діяльності Основи саморегуляції	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

	адаптації до діяльності судді	психічного стану особистості Психологічні засади профілактики професійного вигорання Стресостійкість суддів при здійсненні правосуддя в умовах війни			
11.	Подолання наслідків психотравми: психологічна допомога	Проблема психотравматизації людини Типи поведінки людини, що пережила психотравмуючу ситуацію Рекомендації з побудови комунікації для судді з людиною яка зазнала травмуючої ситуації Техніки стабілізації	Тренінг	0,5 дня/ 4 ак.год	Онлайн
12.	Мистецтво управління судовим процесом	Роль судді як лідера в судовому засіданні Організаційні аспекти тренінгу «Мистецтво управління залом судового засідання» Управління складними ситуаціями в залі судового засідання Комунікація судді	Тренінг	1день/ 8 ак.год	Офлайн
13.	Межі застосування судового розсуду при здійсненні правосуддя	Судовий розсуд як позитивний обов'язок Судовий розсуд в матеріальному та процесуальному праві Межі суб'єктивного у судовому розсуді Судовий розсуд та його межі з позиції практики Європейського суду з прав людини Інстанційний судовий розсуд Розсуд у суді апеляційної інстанції Розсуд у суді касаційної інстанції	Тренінг	2 дні/ 16 ак.год	Офлайн
14.	Правові та організаційні засади правотворчої діяльності в Україні: чинне регулювання та положення Закону України «Про	Впорядкування правотворчої діяльності та посилення взаємодії між учасниками правотворчої діяльності у процесі підготовки нормативно-правових актів. Контроль за реалізацією правотворчої діяльності. Участь громадянського суспільства у правотворчій	Тренінг	1день/ 8 ак.год	Онлайн

	правотворчу діяльність»	діяльності. Правотворча діяльність: загальні положення. Принципи здійснення, учасники правотворчої діяльності Процедури планування, розроблення, прийняття, обліку нормативно-правових актів Правила дії нормативно-правових актів, усунення прогалин, подолання колізій у нормативно-правових актах			
15.	Поняття та сутність права Європейського Союзу	Право Європейського Союзу: загальнотеоретичні аспекти Поняття джерел права Європейського Союзу Первинне право і вторинне право Європейського Союзу Принципи права Європейського Союзу Суб'єкти права Європейського Союзу Роль, значення та функції Суду ЄС у системі Європейського Союзу Організаційна структура судової системи Європейського Союзу Внутрішня побудова судових інстанцій у Європейському Союзі Становлення та розвиток відносин між Україною та Європейським Союзом. Правові механізми співпраці між Україною та Європейським Союзом Правові наслідки укладення угоди про асоціацію з Європейським Союзом	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
16.	Базовий курс для суддів щодо альтернативних способів вирішення суперечок	Конфлікт та його розвиток. Види конфліктів Види альтернативних способів вирішення конфліктів (спорів) Медіація. Арбітраж. Переговори Медіація. Поняття, принципи, структура. Процедурні аспекти застосування медіації у діяльності судді Відновне правосуддя	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

17.	Управління часом у суддівській діяльності	<i>Ефективний тайм-менеджмент</i> <i>Ефективне планування часу «Делегування» повноважень суддею</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
18.	Комунікація в системі правосуддя. Прямі зв'язки між судом та суспільством		Тренінг	2 дні/ 16 ак.год	Офлайн
18.1		<i>Забезпечення авторитету правосуддя: сучасні виклики з підвищення рівня обізнаності суспільства</i> <i>Міжнародні стандарти судової комунікації (практика ЄСПЛ, КРЕС)</i> <i>Цифрова грамотність задля інформаційної стійкості під час війни</i> <i>Концепція розвитку комунікаційної політики судової влади</i>			
18.2		<i>Внутрішня комунікація: Суддя-офіс, суддя-суддя, суддя-голова суду</i> <i>Типи кризових ситуацій у суді та управління ними</i> <i>Внутрішні протоколи комунікації в суді</i> <i>Побудова команди (командна робота і взаємодія)</i>			
18.3		<i>Зовнішня комунікація: Демократичні стандарти взаємодії судів з медіа</i> <i>Доступ медіа та представників громадськості на судові засідання. Фото- і відеозйомка, звукозапис, трансляція судових засідань</i> <i>Спілкування із журналістами (підготовка до інтерв'ю, техніки поводження перед камерою, спілкування в умовах конфлікту, техніка безконфліктного спілкування та керування конфліктом)</i> <i>Комунікація і взаємодія з громадськими організаціями</i> <i>Комунікація і взаємодія з Громадською радою</i>			

18.4		доброчесності Визначення справ, що можуть викликати суспільний інтерес та їх інформаційний супровід Роль прес-центру судової влади Етика спілкування Свобода висловлювань суддів у соціальних мережах (ризики, виклики, відповідальність, практика Психологічні особливості ефективної комунікації в конфліктних ситуаціях			
19.	Персональні дані: використання, захист і відповідальність. Новели законодавства і судова практика	Захист і обробка персональних даних, як діяльність, спрямована на забезпечення захисту права на невтручання в особисте життя Підстави обробки персональних даних Спеціальні вимоги до обробки персональних даних Права суб'єкта персональних даних Контролери та оператори, їх обов'язки Практика загальних судів України: не кримінальний аспект Механізм розрахунку адміністративних штрафів відповідно до Загального регламенту про захист даних (GDPR) Практика загальних судів України: кримінальний аспект Обробка персональних даних у сфері судочинства Штучний інтелект та право на приватність і баланс між інноваціями та захистом персональних даних	Тренінг	1день/ 8 ак.год	Онлайн
20.	Мовне оформлення судових рішень	Особливості застосування правотисних норм у текстах судових рішень Правопис і відмінювання власних назв Лексичні та граматичні норми сучасної української мови в судовому дискурсі	Тренінг	1день/ 8 ак.год	Онлайн

II. СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ БЛОК (ГОСПОДАРСЬКА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ)

№	Тема навчального заходу (модуля)	Питання до розгляду	Форма проведення практичного заняття	Кількість днів/ак.год.	Форма початкової підготовки
Теоретично-практична підготовка 17 днів/136 ак.год					
1.	Розгляд справ у господарському судочинстві та застосування практики ЄСПЛ:		Тренінги	9 днів/ 72 ак.год	Онлайн
1.1		Договірні спори. Міжнародні договори та українське правосуддя			
1.2		Вирішення спорів, що виникають із земельних правовідносин			
1.3		Вирішення спорів про право власності та інші речові права			
1.4		Спори, що виникають з кредитних правовідносин			
1.5		Корпоративні спори: сучасні правові аспекти			
1.6		Захист інтелектуальних прав: практика вирішення спорів			
1.7		Актуальні питання розгляду справ про банкрутство юридичних осіб			
1.8		Проведення у справах про неплатоспроможність фізичних осіб			
1.9		Розгляд спорів щодо публічних закупівель господарськими судами			
2.	Відповідальність за порушення господарських зобов'язань. Ключові аспекти	Роль договорів у виникненні та регулюванні господарських зобов'язань Дії чи бездіяльність що є порушенням господарських зобов'язань. Види порушень господарських зобов'язань (невиконання, прострочення, неналежне виконання) Забезпечення виконання зобов'язань Відшкодування шкоди Співвідношення шкоди та збитків Аналіз нормативних актів, що застосовуються при вирішенні	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

		<i>спорів щодо визначення відповідальності за порушення зобов'язань</i> <i>Застосування штрафних санкцій (неустойка, штраф, пеня)</i>			
3.	Специфіка та спеціальний правовий статус електронних доказів. Виклики сучасності	<i>Доказування в господарському судочинстві належність, допустимість, вірогідність і достовірність доказів</i> <i>Електронні докази, способи їх фіксування</i> <i>Показання свідка як джерело доказів</i> <i>Проблемні питання призначення судових експертиз та оцінки їх висновків</i> <i>Загальні критерії оцінки доказів</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
4.	Представництво у господарському процесі	<i>Участь у розгляді судом будь-якої справи з ініціативи прокурора</i> <i>Участь у розгляді справи за ухвалою суду, якщо це необхідно для захисту інтересів держави</i> <i>Внесення апеляційних та касаційних подань і подань про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
5.	Розгляд скарг на ухвали щодо забезпечення позову	<i>Порядок забезпечення, особливості подачі та розгляду заяви про вжиття заходів забезпечення позову до його подачі</i> <i>Окремі види заходів забезпечення</i> <i>Зустрічне забезпечення</i>	Тренінг	0,5дня/ 4 ак.год	Онлайн
6.	Судові витрати в господарському судочинстві	<i>Визначення розміру судового збору за майнові і немайнові вимоги у господарських справах</i> <i>Відстрочення і розстрочення сплати судового збору</i> <i>Відшкодування витрат на правову допомогу</i> <i>Критерії розумності та справедливості визначення їх розміру</i>	Тренінг	0,5дня/ 4 ак.год	Онлайн
7.	Судовий контроль у господарському процесі	<i>Правова основа судового контролю</i> <i>Право на звернення із скаргою до суду</i> <i>Подання скарги. Строки для</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

		подання скарги та прийняття її до розгляду Прийняття рішення за результатами розгляду скарги			
8.	Окремі питання апеляційного провадження у господарській юрисдикції	Надходження апеляційної скарги та дії судді-доповідача з визначення її прийнятності Проблемні питання визначення юрисдикції господарського суду Відкриття апеляційного провадження та дії з підготовки справи до апеляційного розгляду Межі апеляційного перегляду Ведення судового засідання з розгляду апеляційної скарги Особливості вчинення окремих процесуальних дій та їх оформлення на стадії апеляційного перегляду Повноваження апеляційної інстанції та підстави їх здійснення Постанова апеляційної інстанції Провадження щодо рішень третейських судів Зловживання процесуальними правами Перегляд апеляційним судом рішень за нововиявленими і виключними обставинами	Тренінг	2 дні/ 16 ак.год	Офлайн
9.	Написання судових рішень у господарському судочинстві: сучасні підходи	Вимоги, яким має відповідати судове рішення в господарській справі Структура та зміст рішення суду в господарському процесі Аналіз судового рішення щодо дотримання його структури Постанови і ухвали суду в апеляційній інстанції Особливості перегляду судового рішення в апеляційній інстанції	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Офлайн

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення Вищої кваліфікаційної
комісії суддів України
від 17 вересня 2025 року № 169/зп-25

ПРОГРАМА

**ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ СУДДІВ
АПЕЛЯЦІЙНИХ СУДІВ
(КРИМІНАЛЬНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ)**

Тривалість початкової підготовки – 2 місяці, 340 академічних годин

НАЦІОНАЛЬНА ШКОЛА СУДДІВ УКРАЇНИ

Київ

Зміст

	Стор.
1. Вступ	3
2. Теоретично-практична частина	3
3. Методика початкової підготовки	5
4. Складники (блоки) Програми	6
I. Загальний блок	6
II. Спеціалізований блок (кримінальна спеціалізація)	14

1. Вступ

Програму початкової підготовки суддів апеляційних судів з розгляду кримінальних справ (далі – Програма) розроблено відповідно до національних і міжнародних стандартів суддівської освіти, положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (зі змінами, унесеними Законом України № 3511-IX від 09.12.2023). Програма має на меті формування практичних навичок роботи в суді у суддів, призначених на посаду та які не мають стажу роботи на посаді судді. У Програмі враховано досвід Національної школи суддів України та практику демократичних країн.

2. Теоретично-практична частина

Мета

Метою Програми є організаційно-методичне забезпечення належної професійно орієнтованої теоретично-практичної підготовки суддів, які на момент призначення на посаду не мають стажу роботи на посаді судді, як висококваліфікованих фахівців, здатних здійснювати правосуддя в апеляційному суді.

Завдання

Головним завданням Програми - допомога суддям (далі також – слухачі) розвинути відповідні якості та набуті професійних знань, умінь і навичок, необхідних для належного виконання повноважень судді:

- застосовувати норми матеріального та процесуального права;
- ухвалювати мотивовані і обґрунтовані судові рішення;
- забезпечувати реалізацію прав і свобод особи;
- дотримуватися норм суддівської етики;
- усвідомлювати завдання і ролі суду в демократичному суспільстві, інтегрованому в міжнародне середовище.

Результати підготовки

Після проходження початкової підготовки слухачі повинні:

- усвідомлювати статус судді як носія судової влади;
- володіти навичками здійснення правосуддя на засадах верховенства права;
- забезпечувати своєчасний, справедливий і неупереджений розгляд судових справ;
- дотримуватися норм професійної етики та антикорупційного законодавства;

- працювати в команді та використовувати сучасні інформаційні технології.

Професійні вміння

Програма спрямована на вдосконалення вмінь щодо:

- застосування принципів суддівської етики;
- аналізу правових ситуацій;
- ведення судового засідання;
- дослідження та оцінювання доказів;
- формулювання та мотивування судових рішень;
- роботи в колегіальному складі суду та взаємодії з працівниками суду.

Структура Програми

Тематика теоретично-практичної частини об'єднана в модулі та блоки.

Модуль – завершена частина (тема) теоретично-практичної підготовки Програми.

Блок – набір модулів, які вивчають одночасно відповідно до логіки професійної підготовки.

Програма початкової підготовки суддів апеляційних судів з розгляду кримінальних справ складається із Загального та Спеціалізованого (кримінальна спеціалізація) блоків.

Загальний блок: основи організації роботи суду, виконання професійних обов'язків судді під час здійснення правосуддя, взаємодія з учасниками судового процесу.

Метою вивчення цього блоку є набуття навичок роботи в суді для здійснення правосуддя, вироблення навичок взаємодії з колегами, працівниками апарату суду та учасниками судового процесу, а також професійної психологічної адаптації до суддівської діяльності. Цей блок є базовим для опанування слухачами суддівської професії.

Спеціалізований блок (кримінальна спеціалізація): застосування матеріального і процесуального права, практика Європейського суду з прав людини.

Метою вивчення цього блоку є формування навичок здійснення правосуддя відповідно до обраної спеціалізації, застосування норм

матеріального і процесуального права й ухвалення рішень, а також застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини.

3. Методика початкової підготовки

Основою методики початкової підготовки є модель, заснована на формуванні умінь і навичок, яка передбачає наявність у судді, який на момент призначення на посаду не має стажу роботи на посаді судді, відповідного рівня загальнотеоретичних та практичних знань, необхідних для виконання професійних обов'язків судді.

Методика викладання кожного блоку Програми ґрунтується на формуванні в слухачів умінь та навичок із широким використанням інтерактивних форм і методів підготовки, які умовно поділяються на чотири групи інтерактивних технологій:

- групового навчання;
- ситуативного фронтальні;
- колективно навчання;
- навчання в дискусії.

Кожен модуль Програми реалізується у форматі практичних занять, зокрема тренінгів.

Програма передбачає розгляд і обговорення питань процесуального та матеріального права в межах одного заняття.

Тренінг – вид практичного заняття, під час якого викладач/тренер застосовує тренінгові технології з метою набуття слухачами відповідних навичок, зокрема написання судових рішень. Тренінг є однією з основних форм реалізації модулів кожного блоку Програми і включає мінілекції, «мозковий штурм», тестові завдання, експрес-опитування, презентації, демонстрування відеофільмів, виконання практичних завдань у малих групах, роботу з фабулами конкретних справ, вирішення ситуативних завдань/ситуаційні дослідження, модеровані дискусії тощо.

Викладачі супроводжують мінілекції презентаціями, підготовленими на практичних матеріалах або на реальних ситуаціях із судової практики.

Програма початкової підготовки суддів апеляційних судів з розгляду кримінальних справ забезпечує всебічний підхід до формування професійних знань, навичок і компетенцій для ефективного здійснення правосуддя.

4. Складники (блоки) Програми

I. ЗАГАЛЬНИЙ БЛОК

№	Тема навчального заходу (модуля)	Питання до розгляду	Форма проведення практичного заняття	Кількість днів/ак.год.	Форма початкової підготовки
Теоретично-практична підготовка 22 дні/ 176 ак.год.					
1.	Бути суддею. Суддівська етика і доброчесність	<i>Суд і суддя: історичний нарис</i> <i>Пріоритети правосуддя та основні цінності судді:</i> <i>співвідношення, взаємозв'язок</i> <i>Репутація судді як публічної особи з особливим статусом</i> <i>Природа суддівської етики</i> <i>Кодекс суддівської етики,</i> <i>Бангалорські принципи поведінки суддів</i> <i>Доброчесність та професійна етика судді</i> <i>Поведінка судді під час здійснення правосуддя</i> <i>Принципи та стандарти суддівської етики в позасудовій діяльності судді</i> <i>Електронне декларування: особливості та типові помилки.</i> <i>Конфлікт інтересів</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн Факультативно «Етика для суддів, прокурорів та адвокатів» Онлайн-курс Програма HELP https://help.earning.ext.co.e.int/
2.	Дисциплінарна відповідальність суддів: від теорії до практики	<i>Підстава дисциплінарної відповідальності судді</i> <i>Дисциплінарне провадження щодо судді та право судді на справедливий суд</i> <i>Оскарження рішення дисциплінарного органу:</i> <i>практика Європейського суду з прав людини і Великої Палати Верховного Суду</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
3.	Судове адміністрування та доступ до суду	<i>Організація суду. Місце і роль судді в організаційному середовищі суду</i> <i>Поняття, предмет, завдання. Забезпечення здійснення правосуддя</i> <i>Організаційні процеси та технології в суді. Суб'єкти адміністрування апарату суду</i> <i>Окремі питання в діяльності суду</i>	Тренінг	1,5 дня/ 12 ак.год	Онлайн Факультативно інформаційні ресурси Верховного Суду, зокрема: SUPREM

		<i>Електронний суд. Цифрова трансформація правосуддя в Україні</i> <i>Фіксування судового процесу технічними засобами. Режим відеоконференції</i> <i>Підсистема «Електронний суд». Робота з функціоналами в електронному суді. Електронний документообіг</i>			LAB https://lpd.court.gov.ua/, дайджести Верховного Суду https://supremecourt.gov.ua/supreme/pokazniki-diyalnosti/analiz/ подкасти Верховного Суду (https://www.youtube.com/@supremecourtua)
4.	Вступ до Європейської конвенції з прав людини та Європейського суду з прав людини	<i>Вступ до Європейської конвенції з прав людини</i> <i>Вступ до Європейського суду з прав людини</i> <i>Виконання рішень Європейського суду з прав людини</i>	Тренінг Онлайн-курс Програма HELP	1 день/ 8 ак.год	Онлайн-курс «Вступ до Європейської конвенції з прав людини та Європейського суду з прав людини» Програма HELP https://help.earning.ext.coe.int/
5.	Конвенційні стандарти захисту прав людини у світлі практики Європейського суду з прав людини	<i>Загальна характеристика. Тлумачення Конвенції Європейським судом з прав людини</i> <i>Умови прийнятності скарг (ст. 34, 35 Конвенції)</i> <i>Обов'язок держави «не перешкоджати жодним чином ефективному здійсненню» права на звернення до ЄСПЛ (ст. 34 Конвенції)</i> <i>Межі допустимої поведінки держави; обов'язки держави, які впливають з Конвенції (ст. 1 Конвенції)</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

		<i>Практика ЄСПЛ щодо особистих немайнових прав.</i> <i>Практика ЄСПЛ щодо права власності</i> <i>Інформаційні ресурси щодо пошуку рішень ЄСПЛ. Сайт Міністерства юстиції України. База даних документів HUDOC. Критерії пошуку рішень. Платформа обміну знань ЄСПЛ (ECHR Knowledge Sharing - Gateway homepage - ECHR-KS - Knowledge Sharing)</i> <i>Верховенство права як наскрізний принцип, притаманний усім статтям Конвенції.</i> <i>Право на справедливий суд (ст. 6 Конвенції) та ефективний засіб правового захисту (ст. 13 Конвенції)</i> <i>Незалежність та безсторонність суду.</i> <i>«Михайлова проти України» (керівна справа, заява № 10644/08), «Глуценко та Пустовий проти України» (заяви № 68073/17 та № 72743/17), «Фігурка проти України» (відсутність порушення, заява № 28232/22), «Тесля проти України» (відсутність порушення, заява № 52095/11).</i> <i>Гарантії п. 1 ст. 6 Конвенції</i>			
6.	Запобігання та протидія дискримінації	<i>Європейське антидискримінаційне право: ключові принципи, сфера дії статті 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколу № 12 до Конвенції. Міжнародні стандарти. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні».</i> <i>Форми дискримінації: пряма та непряма дискримінація, підбурювання до дискримінації, пособництво у дискримінації, утиск.</i> <i>Доступ до правосуддя у справах щодо дискримінації.</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

		<i>Алгоритм розгляду скарг щодо дискримінації. Проблемні питання доказування в справах щодо стверджуваної дискримінації.</i> <i>Практика Європейського суду з прав людини у справах щодо України</i>			
7.	Подолання гендерних стереотипів при здійсненні правосуддя. Гендерна рівність: виклики в умовах збройного конфлікту	<i>Гендерні стереотипи: поняття, ознаки, види</i> <i>Механізм дії гендерних стереотипів. Від гендерних стереотипів до гендерної дискримінації.</i> <i>Уникнення суддею гендерно упередженої поведінки.</i> <i>Практика ЄСПЛ у справах щодо гендерної дискримінації:</i> - «Карвальйо Пінто проти Португалії»; - «Напотнік проти Румунії». <i>Гендерна рівність: виклики в умовах збройного конфлікту</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
8.	Антикорупційне законодавство: міжнародні стандарти та національне законодавство, практика застосування	<i>Запобігання корупційним правопорушенням</i> <i>Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів</i> <i>Фінансовий контроль</i> <i>Відповідальність за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
9.	Доступ до публічної інформації	<i>Розмежування публічної та приватної інформації</i> <i>Європейські стандарти з доступу до інформації у практиці ЄСПЛ.</i> <i>Конвенція Ради Європи про доступ до офіційних документів та її застосування в Україні.</i> <i>Суд як розпорядник інформації</i> <i>Трискладовий тест</i> <i>Режими доступу до публічної інформації: відкрита інформація, таємна, службова та конфіденційна інформація</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
10.	Основи саморегуляції та її роль в адаптації до діяльності судді	<i>Психологічні особливості суддівської діяльності</i> <i>Основи саморегуляції психічного стану особистості</i> <i>Психологічні засади профілактики професійного</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

		<i>вигорання</i> <i>Стресостійкість суддів при здійсненні правосуддя в умовах війни</i>			
11.	Подолання наслідків психотравми: психологічна допомога	<i>Проблема психотравматизації людини</i> <i>Типи поведінки людини, що пережила психотравмуючу ситуацію</i> <i>Рекомендації з побудови комунікації для судді з людиною яка зазнала травмуючої ситуації</i> <i>Техніки стабілізації</i>	Тренінг	0,5 дня/ 4 ак.год	Онлайн
12.	Мистецтво управління судовим процесом	<i>Роль судді як лідера в судовому засіданні</i> <i>Організаційні аспекти тренінгу «Мистецтво управління залом судового засідання»</i> <i>Управління складними ситуаціями в залі судового засідання</i> <i>Комунікація судді</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Офлайн
13.	Межі застосування судового розсуду при здійсненні правосуддя	<i>Судовий розсуд як позитивний обов'язок</i> <i>Судовий розсуд в матеріальному та процесуальному праві</i> <i>Межі суб'єктивного у судовому розсуді</i> <i>Судовий розсуд та його межі з позиції практики Європейського суду з прав людини</i> <i>Інстанційний судовий розсуд</i> <i>Розсуд у суді апеляційної інстанції</i> <i>Розсуд у суді касаційної інстанції</i>	Тренінг	2 дні/ 16 ак.год	Офлайн
14.	Правові та організаційні засади правотворчої діяльності в Україні: чинне регулювання та положення Закону України «Про правотворчу діяльність»	<i>Впорядкування правотворчої діяльності та посилення взаємодії між учасниками правотворчої діяльності у процесі підготовки нормативно-правових актів.</i> <i>Контроль за реалізацією правотворчої діяльності.</i> <i>Участь громадянського суспільства у правотворчій діяльності.</i> <i>Правотворча діяльність: загальні положення. Принципи</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

		здійснення, учасники правотворчої діяльності Процедури планування, розроблення, прийняття, обліку нормативно-правових актів Правила дії нормативно- правових актів, усунення прогалин, подолання колізій у нормативно-правових актах			
15.	Поняття та сутність права Європейського Союзу	Право Європейського Союзу: загальнотеоретичні аспекти Поняття джерел права Європейського Союзу Первинне право і вторинне право Європейського Союзу Принципи права Європейського Союзу Суб'єкти права Європейського Союзу Роль, значення та функції Суду ЄС у системі Європейського Союзу Організаційна структура судової системи Європейського Союзу Внутрішня побудова судових інстанцій у Європейському Союзі Становлення та розвиток відносин між Україною та Європейським Союзом. Правові механізми співпраці між Україною та Європейським Союзом Правові наслідки укладення угоди про асоціацію з Європейським Союзом	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
16.	Базовий курс для суддів щодо альтернативних способів вирішення суперечок	Конфлікт та його розвиток. Види конфліктів Види альтернативних способів вирішення конфліктів (спорів) Медіація. Арбітраж. Переговори Медіація. Поняття, принципи, структура. Процедурні аспекти застосування медіації у діяльності судді Відновне правосуддя	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
17.	Управління часом у суддівській	Ефективний тайм- менеджмент Ефективне планування часу	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

	діяльності	«Делегування» повноважень суддею			
18.	Комунікація в системі правосуддя. Прямі зв'язки між судом та суспільством		Тренінг	2 дні/ 16 ак.год	Офлайн
18.1		<i>Забезпечення авторитету правосуддя: сучасні виклики з підвищення рівня обізнаності суспільства</i> <i>Міжнародні стандарти судової комунікації (практика ЄСПЛ, КРЕС)</i> <i>Цифрова грамотність задля інформаційної стійкості під час війни</i> <i>Концепція розвитку комунікаційної політики судової влади</i>			
18.2		<i>Внутрішня комунікація: Суддя-офіс, суддя-суддя, суддя-голова суду</i> <i>Типи кризових ситуацій у суді та управління ними</i> <i>Внутрішні протоколи комунікації в суді</i> <i>Побудова команди (командна робота і взаємодія)</i>			
18.3		<i>Зовнішня комунікація: Демократичні стандарти взаємодії судів з медіа</i> <i>Доступ медіа та представників громадськості на судові засідання. Фото- і відеозйомка, звукозапис, трансляція судових засідань</i> <i>Спілкування із журналістами (підготовка до інтерв'ю, техніки поводження перед камерою, спілкування в умовах конфлікту, техніка безконфліктного спілкування та керування конфліктом)</i> <i>Комунікація і взаємодія з громадськими організаціями</i> <i>Комунікація і взаємодія з Громадською радою доброчесності</i> <i>Визначення справ, що можуть викликати суспільний інтерес</i>			

18.4		<i>та їх інформаційний супровід</i> <i>Роль прес-центру судової влади</i> <i>Етика спілкування</i> <i>Свобода висловлювань суддів у соціальних мережах (ризики, виклики, відповідальність, практика</i> <i>Психологічні особливості ефективної комунікації в конфліктних ситуаціях</i>			
19.	Персональні дані: використання, захист і відповідальність. Новели законодавства і судова практика	<i>Захист і обробка персональних даних, як діяльність, спрямована на забезпечення захисту права на невторчання в особисте життя</i> <i>Підстави обробки персональних даних</i> <i>Спеціальні вимоги до обробки персональних даних</i> <i>Права суб'єкта персональних даних</i> <i>Контролери та оператори, їх обов'язки</i> <i>Практика загальних судів України: не кримінальний аспект</i> <i>Механізм розрахунку адміністративних штрафів відповідно до Загального регламенту про захист даних (GDPR)</i> <i>Практика загальних судів України: кримінальний аспект</i> <i>Обробка персональних даних у сфері судочинства</i> <i>Штучний інтелект та право на приватність і баланс між інноваціями та захистом персональних даних</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
20.	Мовне оформлення судових рішень	<i>Особливості застосування правописних норм у текстах судових рішень</i> <i>Правопис і відмінювання власних назв</i> <i>Лексичні та граматичні норми сучасної української мови в судовому дискурсі</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

II. СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ БЛОК (КРИМІНАЛЬНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ)

№	Тема навчального заходу (модуля)	Питання до розгляду	Форма проведення практичного заняття	Кількість днів/ак.год.	Форма початкової підготовки
Теоретично-практична підготовка					
20,5 дні/ 164 ак.год					
1.	Сучасні засоби доказування у кримінальних провадженнях	<i>Основні принципи доказування у змагальній системі. Поняття та види доказів. Процесуальні джерела доказів. Порядок отримання та закріплення доказів. Презумпція невинуватості та її значення для доказування</i> <i>Належність та допустимість доказів. Визнання судом доказів недопустимими. Питання допустимості доказів, які не були відкриті іншої стороні кримінального провадження після закінчення досудового слідства</i> <i>Оцінка доказів судом. Правила оцінки доказів. Визнання доказів такими, що були добути поза межами розумного сумніву. Застосування принципу верховенства права у процесі доказування та оцінки доказів. Практика Європейського суду з прав людини та її використання від час оцінки доказів.</i> <i>Порушення прав особи під час здобуття доказів та вплив цих порушень на оцінку доказів судом</i> <i>Викладення доказів у судових рішеннях</i> Сучасні засоби доказування у справах про воєнні злочини	Тренінг	1,5 дня/ 12 ак.год	Офлайн
2.	Розгляд окремих категорій проваджень (справ) у кримінальному судочинстві та застосування практики ЄСПЛ:		Тренінги	14 днів/ 112 ак.год	Онлайн
2.1	Здійснення				

2.1.1	судового розгляду щодо кримінальних правопорушень:	Проти основ національної безпеки України Проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку Проти життя та здоров'я особи Проти волі, честі та гідності особи Проти статевої свободи та статевої недоторканості особи Проти власності У сфері господарської діяльності Злочини екоциду Проти громадської безпеки; громадського порядку та моральності У сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг Проти безпеки руху та експлуатації транспорту У сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення Щодо сексуального насильства, пов'язаних зі збройним конфліктом			
2.1.2					
2.1.3					
2.1.4					
2.1.5					
2.1.6					
2.1.7					
2.1.8					
2.1.9					
2.1.10					
2.2	Особливі порядки кримінального провадження:	на підставі угод судове провадження у формі приватного обвинувачення судове провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру кримінальне провадження щодо неповнолітніх			Онлайн
2.2.1					
2.2.2					
2.2.3					
2.2.4					
2.3.	Здійснення судового розгляду у				Онлайн

	спеціальному кримінальному провадженні in absentia				
2.4.	Актуальна судова практика розгляду кримінальних проваджень щодо катувань				Онлайн
2.5.	Кримінальна та адміністративна відповідальність військовослужбовців				Онлайн
2.6.	Розгляд клопотань щодо негласних слідчих (розшукових) дій				Онлайн
2.7.	Перегляд апеляційним судом справ про адміністративні правопорушення. Військові адміністративні правопорушення				Онлайн
2.8.	Розгляд кримінальних проваджень за участю вразливих його учасників				Офлайн
2.9.	Мова ворожнечі		Онлайн-курс Програма HELP		Онлайн-курс «Мова ворожнечі» Програма HELP https://help.earning.ext.co.e.int/
3.	Базовий курс щодо міжнародних злочинів	<i>Зобов'язання держав притягнути до відповідальності винних у скоєнні міжнародних злочинів. Ознаки міжнародних злочинів. Загальний огляд міжнародного кримінального права (МКП) та міжнародного гуманітарного права (МГП), їх</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

		взаємозв'язок. Види міжнародних злочинів. «Контекстуальний елемент». Джерела МГП («право Гааги», «право Женеви», звичаєве право). Основні принципи МГП Застосування МГП та МКП в національних судах України. «Порушення законів та звичаїв війни» (ст. 438 КК України). Римський статут МГП та його юрисдикція. Термінологія РС: «грубі порушення Женевських конвенцій» та «інші серйозні порушення законів і звичаїв, що застосовуються в міжнародних збройних конфліктах у встановлених рамках міжнародного права». Чому міжнародне право важливе для українських суддів Воєнні злочини : ознаки воєнних злочинів, загальний огляд ст. 8 РС МКС, контекстуальні елементи, «вимога зв'язку». Види воєнних злочинів. Злочини, вчинені в умовах міжнародного збройного конфлікту. Докази та доказування у справах про воєнні злочини. Право на справедливий суд: дотримання вимог справедливого судового процесу у справах про воєнні злочини у світлі практики ЄСПЛ			
4.	Протидія домашнього насильства	Домашнє насильство: поняття, масштаби та вплив Міжнародні стандарти та національне законодавство щодо протидії домашньому насильству Сприйняття та розуміння суддями проблем домашнього насильства та їх вирішення. Гендерні стереотипи як виклик для судової влади Судова практика у справах, пов'язаних із домашнім насильством	Тренінг	1 день / 8 ак.год	Онлайн
5.	Загальні засади призначення	Індивідуалізація покарання як принцип його призначення	Тренінг	1 день / 8 ак.год	Онлайн

	покарання у кримінальному провадженні	<i>Види покарань Призначення покарання Звільнення від покарання та його відбування; судимість</i>			
6.	Сучасні підходи до написання судових рішень у кримінальному судочинстві	<i>Види судових рішень у кримінальному провадженні Ухвали суду в апеляційній інстанції Перегляд судового рішення в апеляційній інстанції</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Офлайн
7.	Кримінальне провадження в суді апеляційної інстанції	<i>Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку, порядок і строки апеляційного оскарження. Особи, які мають право на апеляційне оскарження Вимоги до апеляційної скарги. Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції Підстави для залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або для відмови у відкритті провадження. Підготовка до апеляційного розгляду. Заперечення на апеляційну скаргу Апеляційний розгляд та письмове апеляційне провадження. Межі перегляду судом апеляційної інстанції. Відмова від апеляційної скарги, зміна і доповнення апеляційної скарги під час апеляційного провадження Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги. Підстави для зміни чи скасування вироку або ухвали суду судом апеляційної інстанції Підстави для призначення нового розгляду в суді першої інстанції Закриття кримінального провадження судом апеляційної інстанції Судові рішення суду апеляційної інстанції. Зміст ухвали суду апеляційної інстанції. Вирок, ухвала про</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Офлайн

		<i>застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру суду апеляційної інстанції</i> <i>Порядок перевірки ухвал слідчого судді.</i> <i>Порядок перевірки ухвал суду про обрання запобіжного заходу у виді тримання під вартою, про зміну іншого запобіжного заходу на запобіжний захід у виді тримання під вартою, а також про продовження строку тримання під вартою, постановлених під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судового рішення по суті</i>			
--	--	--	--	--	--

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення Вищої кваліфікаційної
комісії суддів України
від 17 вересня 2025 року № 169/зп-25

ПРОГРАМА

**ПОЧАТКОВОЇ ПІДГОТОВКИ СУДДІВ
АПЕЛЯЦІЙНИХ СУДІВ
(ЦИВІЛЬНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ)**

Тривалість початкової підготовки – 2 місяці, 328 академічних годин

НАЦІОНАЛЬНА ШКОЛА СУДДІВ УКРАЇНИ

Київ

Зміст

	Стор.
1. Вступ	3
2. Теоретично-практична частина	3
3. Методика початкової підготовки	5
4. Складники (блоки) Програми	6
I. Загальний блок	6
II. Спеціалізований блок (цивільна спеціалізація)	14

1. Вступ

Програму початкової підготовки суддів апеляційних судів з розгляду цивільних справ (далі – Програма) розроблено відповідно до національних і міжнародних стандартів суддівської освіти, положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (зі змінами, унесеними Законом України № 3511-IX від 09.12.2023). Програма має на меті формування практичних навичок роботи в суді у суддів, призначених на посаду та які не мають стажу роботи на посаді судді. У Програмі враховано досвід Національної школи суддів України та практику демократичних країн.

2. Теоретично-практична частина

Мета

Метою Програми є організаційно-методичне забезпечення належної професійно орієнтованої теоретично-практичної підготовки суддів, які на момент призначення на посаду не мають стажу роботи на посаді судді, як висококваліфікованих фахівців, здатних здійснювати правосуддя в апеляційному суді.

Завдання

Головним завданням Програми - допомога суддям (далі також – слухачі) розвинути відповідні якості та набути професійних знань, умінь і навичок, необхідних для належного виконання повноважень судді:

- застосовувати норми матеріального та процесуального права;
- ухвалювати мотивовані і обґрунтовані судові рішення;
- забезпечувати реалізацію прав і свобод особи;
- дотримуватися норм суддівської етики;
- усвідомлювати завдання і ролі суду в демократичному суспільстві, інтегрованому в міжнародне середовище.

Результати підготовки

Після проходження початкової підготовки слухачі повинні:

- усвідомлювати статус судді як носія судової влади;
- володіти навичками здійснення правосуддя на засадах верховенства права;
- забезпечувати своєчасний, справедливий і неупереджений розгляд судових справ;
- дотримуватися норм професійної етики та антикорупційного законодавства;

- працювати в команді та використовувати сучасні інформаційні технології.

Професійні вміння

Програма спрямована на вдосконалення вмінь щодо:

- застосування принципів суддівської етики;
- аналізу правових ситуацій;
- ведення судового засідання;
- дослідження та оцінювання доказів;
- формулювання та мотивування судових рішень;
- роботи в колегіальному складі суду та взаємодії з працівниками суду.

Структура Програми

Тематика теоретично-практичної частини об'єднана в модулі та блоки.

Модуль – завершена частина (тема) теоретично-практичної підготовки Програми.

Блок – набір модулів, які вивчають одночасно відповідно до логіки професійної підготовки.

Програма початкової підготовки суддів апеляційних судів з розгляду цивільних справ складається із Загального та Спеціалізованого (цивільна спеціалізація) блоків.

Загальний блок: основи організації роботи суду, виконання професійних обов'язків судді під час здійснення правосуддя, взаємодія з учасниками судового процесу.

Метою вивчення цього блоку є набуття навичок роботи в суді для здійснення правосуддя, вироблення навичок взаємодії з колегами, працівниками апарату суду та учасниками судового процесу, а також професійної психологічної адаптації до суддівської діяльності. Цей блок є базовим для опанування слухачами суддівської професії.

Спеціалізований блок (цивільна спеціалізація): застосування матеріального і процесуального права, практика Європейського суду з прав людини.

Метою вивчення цього блоку є формування навичок здійснення правосуддя відповідно до обраної спеціалізації, застосування норм матеріального і процесуального права й ухвалення рішень, а також

застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини.

3. Методика початкової підготовки

Основою методики початкової підготовки є модель, заснована на формуванні умінь і навичок, яка передбачає наявність у судді, який на момент призначення на посаду не має стажу роботи на посаді судді, відповідного рівня загальнотеоретичних та практичних знань, необхідних для виконання професійних обов'язків судді.

Методика викладання кожного блоку Програми ґрунтується на формуванні в слухачів умінь та навичок із широким використанням інтерактивних форм і методів підготовки, які умовно поділяються на чотири групи інтерактивних технологій:

- фронтальні;
- колективно-групового навчання;
- ситуативного навчання;
- навчання в дискусії.

Кожен модуль Програми реалізується у форматі практичних занять, зокрема тренінгів.

Програма передбачає розгляд і обговорення питань процесуального та матеріального права в межах одного заняття.

Тренінг – вид практичного заняття, під час якого викладач/тренер застосовує тренінгові технології з метою набуття слухачами відповідних навичок, зокрема написання судових рішень. Тренінг є однією з основних форм реалізації модулів кожного блоку Програми і включає мінілекції, “мозковий штурм”, тестові завдання, експрес-опитування, презентації, демонстрування відеофільмів, виконання практичних завдань у малих групах, роботу з фабулами конкретних справ, вирішення ситуативних завдань/ситуаційні дослідження, модеровані дискусії тощо.

Викладачі супроводжують мінілекції презентаціями, підготовленими на практичних матеріалах або на реальних ситуаціях із судової практики.

Програма початкової підготовки суддів апеляційних судів з розгляду цивільних справ забезпечує всебічний підхід до формування професійних знань, навичок і компетенцій для ефективного здійснення правосуддя.

4. Складники (блоки) Програми

I. ЗАГАЛЬНИЙ БЛОК

№	Тема навчального заходу (модуля)	Питання до розгляду	Форма проведення практичного заняття	Кількість днів/ак.год.	Форма початкової підготовки
Теоретично-практична підготовка 22 дні/ 176 ак.год.					
1.	Бути суддею. Суддівська етика і доброчесність	<i>Суд і суддя: історичний нарис</i> <i>Пріоритети правосуддя та основні цінності судді:</i> <i>співвідношення, взаємозв'язок</i> <i>Репутація судді як публічної особи з особливим статусом</i> <i>Природа суддівської етики</i> <i>Кодекс суддівської етики, Бангалорські принципи поведінки суддів</i> <i>Доброчесність та професійна етика судді</i> <i>Поведінка судді під час здійснення правосуддя</i> <i>Принципи та стандарти суддівської етики в позасудовій діяльності судді</i> <i>Електронне декларування: особливості та типові помилки.</i> <i>Конфлікт інтересів</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
2.	Дисциплінарна відповідальність суддів: від теорії до практики	<i>Підстава дисциплінарної відповідальності судді</i> <i>Дисциплінарне провадження щодо судді та право судді на справедливий суд</i> <i>Оскарження рішення дисциплінарного органу: практика Європейського суду з прав людини і Великої Палати Верховного Суду</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
3.	Судове адміністрування та доступ до суду	<i>Організація суду. Місце і роль судді в організаційному середовищі суду</i> <i>Поняття, предмет, завдання. Забезпечення здійснення правосуддя</i> <i>Організаційні процеси та технології в суді. Суб'єкти адміністрування апарату суду</i> <i>Окремі питання в діяльності суду</i>	Тренінг	1,5 дня/ 12 ак.год	Онлайн
					Факультативно но «Етика для суддів, прокурорів та адвокатів» Онлайн-курс Програма HELP https://help.earning.ext.co.e.int/
					Факультативно но інформаційні ресурси Верховного

		<i>Електронний суд. Цифрова трансформація правосуддя в Україні</i> <i>Фіксування судового процесу технічними засобами. Режим відеоконференції</i> <i>Підсистема «Електронний суд». Робота з функціоналами в електронному суді. Електронний документообіг</i>			Суду, зокрема: SUPREM LAB https://lpd.court.gov.ua/, дайджести Верховного Суду https://supremecourt.gov.ua/supreme/pokazniki-diynalnosti/analiz/ подкасти Верховного Суду (https://www.youtube.com/@supremecourtua)
4.	Вступ до Європейської конвенції з прав людини та Європейського суду з прав людини	<i>Вступ до Європейської конвенції з прав людини</i> <i>Вступ до Європейського суду з прав людини</i> <i>Виконання рішень Європейського суду з прав людини</i>	Тренінг Онлайн-курс Програма HELP	1 день/ 8 ак.год	Онлайн-курс «Вступ до Європейської конвенції з прав людини та Європейського суду з прав людини» Програма HELP https://help.elearning.ext.coe.int/
5.	Конвенційні стандарти захисту прав людини у світлі практики Європейського суду з прав людини	<i>Загальна характеристика. Тлумачення Конвенції Європейським судом з прав людини</i> <i>Умови прийнятності скарг (ст. 34, 35 Конвенції)</i> <i>Обов'язок держави «не перешкоджати жодним чином ефективному здійсненню» права на звернення до ЄСПЛ (ст. 34 Конвенції)</i> <i>Межі допустимої поведінки</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

		держави; обов'язки держави, які впливають з Конвенції (ст. 1 Конвенції) Практика ЄСПЛ щодо особистих немайнових прав. Практика ЄСПЛ щодо права власності Інформаційні ресурси щодо пошуку рішень ЄСПЛ. Сайт Міністерства юстиції України. База даних документів HUDOC. Критерії пошуку рішень. Платформа обміну знань ЄСПЛ (ECHR Knowledge Sharing - Gateway homepage - ECHR-KS - Knowledge Sharing) Верховенство права як наскрізний принцип, притаманний усім статтям Конвенції. Право на справедливий суд (ст. 6 Конвенції) та ефективний засіб правового захисту (ст. 13 Конвенції) Незалежність та безсторонність суду. «Михайлова проти України» (керівна справа, заява № 10644/08), «Глуценко та Пустовий проти України» (заяви № 68073/17 та № 72743/17), «Фігурка проти України» (відсутність порушення, заява № 28232/22), «Тесля проти України» (відсутність порушення, заява № 52095/11). Гарантії п. 1 ст. 6 Конвенції			
6.	Запобігання та протидія дискримінації	Європейське антидискримінаційне право: ключові принципи, сфера дії статті 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Протоколу № 12 до Конвенції. Міжнародні стандарти. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Форми дискримінації: пряма та непряма дискримінація, підбурювання до дискримінації, пособництво у дискримінації,	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

		утиск. Доступ до правосуддя у справах щодо дискримінації. Алгоритм розгляду скарг щодо дискримінації. Проблемні питання доказування в справах щодо стверджуваної дискримінації. Практика Європейського суду з прав людини у справах щодо України			
7.	Подолання гендерних стереотипів при здійсненні правосуддя. Гендерна рівність: виклики в умовах збройного конфлікту	Гендерні стереотипи: поняття, ознаки, види Механізм дії гендерних стереотипів. Від гендерних стереотипів до гендерної дискримінації. Уникнення суддею гендерно упередженої поведінки. Практика ЄСПЛ у справах щодо гендерної дискримінації: - «Карвальйо Пінто проти Португалії»; - «Напотнік проти Румунії». Гендерна рівність: виклики в умовах збройного конфлікту	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
8.	Антикорупційне законодавство: міжнародні стандарти та національне законодавство, практика застосування	Запобігання корупційним правопорушенням Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів Фінансовий контроль Відповідальність за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
9.	Доступ до публічної інформації	Розмежування публічної та приватної інформації Європейські стандарти з доступу до інформації у практиці ЄСПЛ. Конвенція Ради Європи про доступ до офіційних документів та її застосування в Україні. Суд як розпорядник інформації Трискладовий тест Режими доступу до публічної інформації: відкрита інформація, таємна, службова та конфіденційна інформація	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
10.	Основи саморегуляції та її роль в	Психологічні особливості суддівської діяльності Основи саморегуляції	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

	адаптації до діяльності судді	<i>психічного стану особистості</i> <i>Психологічні засади профілактики професійного вигорання</i> <i>Стресостійкість суддів при здійсненні правосуддя в умовах війни</i>			
11.	Подолання наслідків психотравми: психологічна допомога	<i>Проблема психотравматизації людини</i> <i>Типи поведінки людини, що пережила психотравмуючу ситуацію</i> <i>Рекомендації з побудови комунікації для судді з людиною яка зазнала травмуючої ситуації</i> <i>Техніки стабілізації</i>	Тренінг	0,5 дня/ 4 ак.год	Онлайн
12.	Мистецтво управління судовим процесом	<i>Роль судді як лідера в судовому засіданні</i> <i>Організаційні аспекти тренінгу «Мистецтво управління залом судового засідання»</i> <i>Управління складними ситуаціями в залі судового засідання</i> <i>Комунікація судді</i>	Тренінг	1день/ 8 ак.год	Офлайн
13.	Межі застосування судового розсуду при здійсненні правосуддя	<i>Судовий розсуд як позитивний обов'язок</i> <i>Судовий розсуд в матеріальному та процесуальному праві</i> <i>Межі суб'єктивного у судовому розсуді</i> <i>Судовий розсуд та його межі з позиції практики Європейського суду з прав людини</i> <i>Інстанційний судовий розсуд</i> <i>Розсуд у суді апеляційної інстанції</i> <i>Розсуд у суді касаційної інстанції</i>	Тренінг	2 дні/ 16 ак.год	Офлайн
14.	Правові та організаційні засади правотворчої діяльності в Україні: чинне регулювання та положення Закону України «Про	<i>Впорядкування правотворчої діяльності та посилення взаємодії між учасниками правотворчої діяльності у процесі підготовки нормативно-правових актів.</i> <i>Контроль за реалізацією правотворчої діяльності.</i> <i>Участь громадянського суспільства у правотворчій</i>	Тренінг	1день/ 8 ак.год	Онлайн

	правотворчу діяльність»	діяльності. <i>Правотворча діяльність: загальні положення. Принципи здійснення, учасники правотворчої діяльності</i> <i>Процедури планування, розроблення, прийняття, обліку нормативно-правових актів</i> <i>Правила дії нормативно-правових актів, усунення прогалин, подолання колізій у нормативно-правових актах</i>			
15.	Поняття та сутність права Європейського Союзу	<i>Право Європейського Союзу: загальнотеоретичні аспекти</i> <i>Поняття джерел права Європейського Союзу</i> <i>Первинне право і вторинне право Європейського Союзу</i> <i>Принципи права Європейського Союзу</i> <i>Суб'єкти права Європейського Союзу</i> <i>Роль, значення та функції Суду ЄС у системі Європейського Союзу</i> <i>Організаційна структура судової системи Європейського Союзу</i> <i>Внутрішня побудова судових інстанцій у Європейському Союзі</i> <i>Становлення та розвиток відносин між Україною та Європейським Союзом. Правові механізми співпраці між Україною та Європейським Союзом</i> <i>Правові наслідки укладення угоди про асоціацію з Європейським Союзом</i>	Тренінг	1день/ 8 ак.год	Онлайн
16.	Базовий курс для суддів щодо альтернативних способів вирішення суперечок	<i>Конфлікт та його розвиток. Види конфліктів</i> <i>Види альтернативних способів вирішення конфліктів (спорів)</i> <i>Медіація. Арбітраж. Переговори</i> <i>Медіація. Поняття, принципи, структура. Процедурні аспекти застосування медіації у діяльності судді</i> <i>Відновне правосуддя</i>	Тренінг	1день/ 8 ак.год	Онлайн

17.	Управління часом у суддівській діяльності	<i>Ефективний тайм-менеджмент</i> <i>Ефективне планування часу «Делегування» повноважень суддею</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
18.	Комунікація в системі правосуддя. Прямі зв'язки між судом та суспільством		Тренінг	2 дні/ 16 ак.год	Офлайн
18.1		<i>Забезпечення авторитету правосуддя: сучасні виклики з підвищення рівня обізнаності суспільства</i> <i>Міжнародні стандарти судової комунікації (практика ЄСПЛ, КРЕС)</i> <i>Цифрова грамотність задля інформаційної стійкості під час війни</i> <i>Концепція розвитку комунікаційної політики судової влади</i>			
18.2		<i>Внутрішня комунікація: Суддя-офіс, суддя-суддя, суддя-голова суду</i> <i>Типи кризових ситуацій у суді та управління ними</i> <i>Внутрішні протоколи комунікації в суді</i> <i>Побудова команди (командна робота і взаємодія)</i>			
18.3		<i>Зовнішня комунікація: Демократичні стандарти взаємодії судів з медіа</i> <i>Доступ медіа та представників громадськості на судові засідання. Фото- і відеозйомка, звукозапис, трансляція судових засідань</i> <i>Спілкування із журналістами (підготовка до інтерв'ю, техніки поводження перед камерою, спілкування в умовах конфлікту, техніка безконфліктного спілкування та керування конфліктом)</i> <i>Комунікація і взаємодія з громадськими організаціями</i> <i>Комунікація і взаємодія з Громадською радою</i>			

18.4		доброчесності Визначення справ, що можуть викликати суспільний інтерес та їх інформаційний супровід Роль прес-центру судової влади Етика спілкування Свобода висловлювань суддів у соціальних мережах (ризики, виклики, відповідальність, практика Психологічні особливості ефективної комунікації в конфліктних ситуаціях			
19.	Персональні дані: використання, захист і відповідальність. Новели законодавства і судова практика	Захист і обробка персональних даних, як діяльність, спрямована на забезпечення захисту права на невтручання в особисте життя Підстави обробки персональних даних Спеціальні вимоги до обробки персональних даних Права суб'єкта персональних даних Контролери та оператори, їх обов'язки Практика загальних судів України: не кримінальний аспект Механізм розрахунку адміністративних штрафів відповідно до Загального регламенту про захист даних (GDPR) Практика загальних судів України: кримінальний аспект Обробка персональних даних у сфері судочинства Штучний інтелект та право на приватність і баланс між інноваціями та захистом персональних даних	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
20.	Мовне оформлення судових рішень	Особливості застосування правописних норм у текстах судових рішень Правопис і відмінювання власних назв Лексичні та граматичні норми сучасної української мови в судовому дискурсі	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн

II. СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ БЛОК (ЦИВІЛЬНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ)

№	Тема навчального заходу (модуля)	Питання до розгляду	Форма проведення практичного заняття	Кількість днів/ак.год.	Форма початкової підготовки
Теоретично-практична підготовка 21 день/168 ак.год					
1.	Докази і доказування. Специфіка та спеціальний правовий статус електронних доказів. Виклики сучасності	<i>Доказування в цивільному судочинстві</i> <i>Визначення суті предмету доказування</i> <i>Обставини, що не потребують доказування</i> <i>Прикладні аспекти використання електронних засобів доказування</i> <i>Практичні аспекти дослідження електронних доказів в цивільному судочинстві</i> <i>Забезпечення електронних доказів</i> <i>Нові технології та їхній вплив на збір, аналіз та оцінку електронних доказів</i> <i>Особливості призначення експертиз електронних доказів</i> <i>Сучасні можливості штучного інтелекту та питання приватності</i>	Тренінг	2 дні/ 16 ак.год	Онлайн
2.	Особливості розгляду окремих категорій справ у цивільному судочинстві та застосування практики ЄСПЛ:		Тренінги	16 днів/ 128 ак.год	Онлайн
2.1		<i>Перехід права власності на земельну ділянку. Особливості розгляду земельних спорів.</i>			
2.2		<i>Розгляд земельних спорів: судова практика ВС та ЄСПЛ</i> <i>Деякі питання, що виникають при розгляді справ із кредитних правовідносин. Судовий розгляд кредитних справ у період воєнного стану</i>			
2.3		<i>Особливості розгляду спорів</i>			

2.4		<i>про визнання правочинів недійсними</i> <i>Особливості розгляду сімейних справ. Сімейні спори в умовах воєнного стану: правосуддя для захисту родини. Захист прав та інтересів дитини.</i> <i>Запровадження медіації у сімейних спорах для позасудового врегулювання або запобігання виникненню спірних питань, що стосуються прав та інтересів дитини, у тому числі з метою запобігання відчуженню дитини до одного з батьків, відповідно до міжнародних стандартів та процесів, що враховують інтереси дітей</i>			
2.5		<i>Особливості розгляду справ про спадкування</i>			
2.6		<i>Особливості розгляду житлових спорів</i>			
2.7		<i>Розгляд судами спорів у сфері праці: виклики сьогодення та судова практика</i>			
2.8		<i>Особливості розгляду справ про захист права власності.</i>			
2.9		<i>Право власності в умовах війни: проблеми захисту та особливості розгляду справ</i> <i>Особливості розгляду справ про відшкодування шкоди</i>			
3.	Стиль і структура судових рішень у цивільному процесі	<i>Види судових рішень в цивільній справі</i> <i>Постанови і ухвали суду в апеляційній інстанції</i> <i>Особливості перегляду судового рішення в апеляційній інстанції</i> <i>Право апеляційного оскарження судових рішень</i>	Тренінг	1 день/ 8 ак.год	Онлайн
4.	Особливості апеляційного провадження у цивільних справах	<i>Відкриття апеляційного провадження</i> <i>Представництво та правонаступництво в цивільному процесі</i> <i>Відмова у відкритті, залишення апеляційної скарги без руху, повернення апеляційної скарги</i>	Тренінг	2 дні/ 16 ак.год	Офлайн

		Закриття апеляційного провадження Апеляційний розгляд Строки, терміни та позовна давність Межі розгляду апеляційної скарги Порядок ухвалення судових рішень судом апеляційної інстанції Перегляд судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами Визнання та виконання рішень іноземних судів, міжнародних комерційних арбітражів в Україні та надання дозволу на примусове виконання рішень третейських судів			
--	--	---	--	--	--

Прошито, пронумеровано та скріплено
печаткою на 101 червоний папір
Головний спеціаліст відділу проведення
засідань, контролю та обліку рішень Комісії
управління підготовки та проведення
засідань Комісії секретаріату Комісії
О.М. Семеновко

